

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

GOSPODARSTVO.

Vspeh umetnega gnojenja pri ovsu.

Oves je gledé gnojenja posebno malotreben. Sejemo ga zaraditega navadno na zadnje mesto, namreč na tiste njive, na katerih ni mogoče z nobeno drugo rastlino kaj prida doseči. V gotovih okolščinah je pa tudi oves prav hvaležen za gnojenje in daje v tem slučaju prav bogate in dobre pridelke. Tako n. pr. na pustih peščeni zemlji kakor sploh na rahlih in slabih tleh. S primer-nim gnojenjem se dá pa tudi sicer doseči lepe vspehe. V tem oziru so važna umetna gnojila in med temi še posebej čilski soliter. Ta gnoj vpliva, ako se raztrosi spomladi, ko se je oves že nekoliko obrastel, tako ugodno, da dobimo od ovsa v vsakem pogledu bogatejše pridelke.

Kmetijska šola na Grmu je napravila letos poskušnjo s čilskim solitrom, in reči se mora, da se je ta poskušnja prav dobro sponesla. Za poskušnjo se je pognojilo 100 štirjaških metrov dotične njive z 1 kilogramom čilskega solitra. Zraven tega prostora se je odmeril in zaznamoval ravno tako velik prostor, ki se je pustil zaradi kontrole nepogojen. Pogoji za rast so bili na obeh prostorih čisto enaki. Oba prostora sta imela namreč enako ravno lego, enako debelo zemljo, enako sestavljeno zemljo, enake razmere gledé vlažnosti itd. Po rasti ni bilo poznati skraja posebnih razlik med enim in drugim ovsem. Pozneje pa se je pogojen oves začel močneje razvijati in je tudi polegel. Na videz je kazalo, da bo vsled tega pogojen oves slabši. Toda ko se je oves požel in omlatil, se je pokazala pa sledeča razlika: Na pogojenih 100 štirjaških metrih se je pridelalo 50 l zrnja in 38½ kg slame. Zrnje je tehtalo 22½ kg. Na nepogojenem prostoru se je pa pridelalo 40 l zrnja in 34 kg slame. Zrnje je tehtalo 17½ kg.

Če primerjamo te vspehe, vidimo, da se je pridelalo vsled gnojenja z 1 kg čistega solitra dosti več zrnja in tudi slame in sicer 10 l več zrnja in 4½ kg več slame. Vzlic temu, da je pogojen oves polegel in je bilo sklepati, da bo vsled tega slabši v zrnju, je bil vendar boljši. Večji pridelek je bil tolik, da se je gnojenje prav dobro izplačalo in da se je dobilo precej čistega dohodka. Če računamo liter ovsa samo po 6 vinarjev in 1 kilogram slame po 3 vinarje, znaša vrednost večjega pridelka v zrnju 60 vinarjev (namreč 10 l po 6 vinarjev) in v slami 14 vinarjev (4½ po 3 vinarje). Skupaj znaša večja vrednost pridelka toraj 74 vinarjev. Ker stane 1 kg čistega solitra, ki se je

porabil za gnojenje, 32 vinarjev, znaša čisti dohodek 42 vinarjev (74 manj 32 vinarjev). Po tem računu se je pridelalo na 100 štirjaških metrih dosti več ovsa, kakor ga pridelamo običajno in razun tega je bilo še 42 vinarjev čistega dohodka. Če prenesemo ta račun na orale in hektare, bi imeli na 1 oralu 24 kron in na 1 hektarju 42 kron čistega dohodka. To je znesek, ki ga kaže v današnjih razmerah dobro uvaževati! Vspeh tega gnojenja pa naj spodbuja tudi druge napredne gospodarje, da delajo take poskušnje z umetnimi gnojili.

Pomanjkanje bek na Dolenjskem.

Povsod, kjer se vinska trta goji, potrebujemo za vežnjo trt tudi bek (šibic). Povsod, po vseh vinorodnih deželah pridelujejo nalašč beke v ta namen. Tudi po Dolenjskem se jih prideluje, le žal, da v dosti premajhni meri, tako da jih sleherno leto primanjkuje. Ker jih primanjkuje, pomagajo si vinogradniki na ta način, da napravljajo iz tistih vitre s tem, da jih razkoljejo in tako pomnožijo. V dostih krajih pomagajo si tudi s tem, da uporabljajo vrbje, kakoršno ob potokih narezujejo, da, poslužujejo se celo brezovih šibic. Na vsak način je to nedostatek, katerega bi se moralo odpraviti. Vsak vinogradnik prideloval naj bi toliko bek, kolikor jih potrebuje. Za vežnjo trt se prideluje rumene in rujave beke. Rumene bolj v severnih, rujave pa v južnih krajih. Odločno najboljša je rujava beka, kakoršno imajo po Vipavi, po Goriškem i. t. d. Najboljša je pa zato, ker daje kaj dolge, pri tem pa jako tanke in kaj vlačne šibice tako, da se jih lahko kakor motoz okolo prsta ovija. To vrsto bek naj bi si dolenjski vinogradniki zaplodili, kar store tem lažje, ker jo ima deželna kmetijska šola na Grmu že v tako veliki meri zasajeno, da oddaja prav lahko vsako spomlad veliko množino sajenic po jako nizki ceni. Zglasiti se je za nje najboljše že na jesen. Dolenjski vinogradniki, dobite to vrsto bek, naročite si sajenic že sedaj, da jih v prihodnji spomladi posadite!

Politični pregled.

Prememba pri deželni vladi kranjski. Deželni predsednik kranjski baron Hein je imenovan sekcijem načelnikom v ministerstvu notranjih stvarij. Istodobno mu je podeljen veliki križ Fran Josipovega reda. Podnamestnik v Trstu, Teodor Schwarz je imenovan deželnim predsednikom na Kranjskem. Dvorni svetovalec pri deželni vladi v Ljubljani, grof Schaffgotsch je premeščen k namestništvu v Trst ter mu je podeljen naslov in

značaj podnamestnika. Na njegovo mesto pride v Ljubljano kakor dvorni svetovalec pri deželni vladi grof Chorinsky, doslej sekcijski svetovalec v ministerstvu za železnice. Ta novica je 25. m. m. dospela iz Dunaja in razburila vso Kranjsko. Dolgo smo pričakovali kaj tacega in prišlo je. Liberalci se seveda silno jeze, da je dunajska vlada preko njih katoliško-narodni stranki na ljubo — to priznavajo vsi, tudi nemški listi — odstranila deželnega predsednika, ki je bil toliko sramotni in pogubni liberalno-nemški zvezi najmočnejša opora. Dolgotrajen boj naših poslancev ni bil torej brez uspeha in to togoti naše liberalce od sile. Upati je, do bo kranjski deželni zbor, ki se skliče za gotovo oktobra enkrat, mirno zboroval, seveda če ne bodo liberalni poslanci poskušali delati ovir. Njim tako ni dosti do pravega blagra za deželo, marveč samo za strankarstvo in za prepire in zato se utegne zgoditi, da bodo nalašč nagajali, seveda, če se bo dalo. Gospodje, na delo, na skupno gospodarsko delo, sicer boste morali res iskati ljudi, ki bi vam verjeli, da ste narodni in za narodov blagor vneti. — Seveda se ne vé, kakšen bo novi predsednik. Rodom je Tirolec in roj. 18. sept. 1854. „Edinost“ piše o njem, da je bil vesten, pravičen in tudi nasproti slovenskim strankam vljuden uradnik, kar je v Trstu gotovo redka prikazen. Nемеc po rodu se je že precej priučil slovenskega jezika, da že precej gladko govori po naše. — Grof Rudolf Chorinsky je rojen l. 1868 v Črnomlju, koder je bil njegov oče Rudolf Chorinsky tačas okrajni glavar. Stari oče mu je bil grof Gustav Chorinsky, ki je bil zadnji cesarski namestnik v Ljubljani od l. 1850 do 1860, ki je pri starejših ljudeh še v najboljšem spominu.

Državni zbor se je spet pričel 26. m. m. Ministerski predsednik baron Gauč je označil stališče vlade nasproti Ogrom, da ne bo odnehala prav nič v škodo Avstriji, omenjal narodnostnih razmer, novih vseučilišč, ter povedal, da bo to zasedanje prav kratko; oktobra se snidejo deželni zbori, novembra spet državni zbor, ki bo potem julija razpuščen, tako, da bomo imeli danes ob letu v takem času volitve za državni zbor. — Poslanec dr. Šusteršič je uložil nujni predlog za uvedbo splošne in enake volivne pravice. Tak predlog so uložili tudi Čehi. V Pragi so bile v tem smislu velike demonstracije kakor tudi po nekaterih drugih mestih naše države. — Poslanec Šuklje je uložil nujni predlog za podaljšanje dolenjske železnice, ter nujni predlog proti naraščajočemu izseljevanju iz Dolenjske. — Poslanca Žitnik in Povše sta uložila nujna predloga za pomoč pogorelcem v Dečji vasi in za pomoč po toči poškodovanim. — Poslanec dr. Tavčar pa je izvršil to imenitno narodno delo, da je napadel spet škofa in duhovščino ter se izrekel proti splošni in enaki volivni pravici. Živio svoboda in enakost!

27. m. m. je umrl poslanec Jožef Žičkar na Dunaju med zasedanjem državnega zbora. V zbornici mu je prišlo slabo, odnesli so ga v njegovo stanovanje, kjer je izdihnil vrli, delavni mož svojo blago dušo. Svetila mu večna luč!

Jako važne stvari, ki so velikanskega pomena tudi za Avstrijo, se godé na Ogrskem. Moramo se malo obširneje pečati ž njimi. — Dan 23. m. m. je zgodovinskega pomena. Ta dan je cesar sprejel v avdijenci zastopnike madjarske koalicije, ki vodi boj proti kroni

in Avstriji, pet poslancev, ki jih je vodil Kossuth. Vsa avdijenca je trajala le dobrih pet minut. Cesar, zelo nevoljen, je madjarske politike ogovoril najprej nemški, jim prečital madjarski spisan dokument ter jih potem kratko odslovil. Nobenemu ni podal roke. Noben madjarski politik ni prišel do tega, da bi bil izpregovoril le eno samo besedo. Vtis te kratke avdijence madjarskih politikov pri cesarju je nepopisen. Bili so brez sape, ko so zapustili cesarski dvorec. Pet minut pred 11. uro so prestopili prag cesarskega dvorca, pet minut po 11. uri so že zopet sedeli v svojih vozovih in se odpeljali v hotel. V dokumentu, ki ga je prečital cesar madjarskim poslancem, je izražen poziv, da naj madjarska koalicija na podlagi svojega programa sestavi novo ministerstvo, kar pa se more zgoditi samo pod gotovimi pogoji, namreč: da ne trpi ne armada ne Avstrija. Končno je cesar naznanil madjarskim poslancem, da je pooblastil grofa Goluhowskega kot nalašč za to določenega svojega zaupnika, da sprejme odgovor na svoje besede. In avdijenca je bila končana. Ker pa Goluhowski ni ogrski državljan, se Ogrri niso hoteli ž njim pogajati. Določen je bil za to grof Cziraky, ki pa tudi ni nič opravil, ker koalicija ostaje pri svojih terjatvah, cesar pa je točno oznanil svoje mnenje in se ne uda za nobeno ceno več. Če Ogrri vseeno ne odnehajo, bodo nove volitve, in če tudi ti novi poslanci ne bodo nič bolj odjenljivi in pametni, bo cesar Franc Jožef I. odstopil, njegov naslednik pa se ne bo dal kronati za ogrskega kralja, predno ne uredi teh zamotanih razmer.

LISTEK.

V r b a.

(Dalje.)

Predno je odšel Peter k vojakom, sta se z Agato spet sprijaznila. Govorila sicer o vsem tem nista prav nič; a on je dobro vedel in videl in čutil, da ni več huda nanj.

Kako rad bi bil seboj vzel kak spominek od nje! Pa — bodoči vojak — ni imel toliko poguma, da bi jo bil poprosil.

Pa je šel k mladi vrbi in ji odrezal vršiček. Tisto malo lesa je porabil kaj modro. Napravil je dva daljša in en krajši klinček. Daljša klinčka je staknil tako vkup, da sta se stikala na enem koncu v špičastem kotu, počez je položil krajši klinček, vse to zbil skup z malimi žeblički in imel je lepo, pravilno črko A. To naj bi pomenilo „Agata“.

Ta spominek je vzel seboj in ga zaprl v svojo omarico v vojašnici. Nikomur ni o tem niti najmanje zinil, niti edinemu prijatelju ne, ki ga je bil dobil med tovariši-vojaki.

Kadar je bil prav do grla sit tega življenja in čez vse naveličan vojaškega stanu, kadar so se mu studili tovariši in se je bal predstojnikov, vzel je črko A iz omarice.

Popolnoma suh je že bil les, a dišal je še vedno tako prijetno. Saj je dišal po domu!

In enkrat, ko je bil preveč pil s tovariši in potem plesal z raznovrstnimi deklinami po raznih gostilnah, se je razjokal samega sramu in kesanja, ko je v omarici zagledal črko A.

Poročni dan bo čez tri dni. Zadnjo nedeljo je bil v tretjič bral g. župnik raz leco: „Zakrament sv. zakona želita prejeti ženin Peter . . . sin mlinarja Petra . . . ter nevesta Agata Močilnikarjeva itd.“ In Peter je hotel na vsak način, naj ima Agata poročni venec iz vrbinih listov. No, to jo je skupil pri stari Močilnikarici! Mirtin venec bo imela, kakor vsako drugo pošteno dekle! Če mu ni všeč, pa naj . . . Peter je brž odnehal in umolknil.

Ko je pa naročil v bližnjem mestu šopek za nevesto, je poslal s pismom vred v mali škatlji vrtnarju tri vrbine mla-

dike, ki jih je bil sam urezal; poveže naj jih v vrh šopka. In tako je bilo.

Mlada njegova žena je odslej ljubila vrbo na travniku prav kakor doslej Peter. Oba sta večkrat rekla: vrba je nama drevo življenja.

Čez nekaj časa je Peter spet rezal šibe, in dosti mu jih je dala vrba, kajti košata in široka je bila postala. To butarico šib je nesel staremu Matiji tam koncem vasi. Stari Matija je namreč pletel košare in druge take in enake reči. Peter je dejal, naj mu napravi malo košarico.

„Ali iz ravno teh šib?“ vpraša Matija.

„Rayno iz teh!“ reče Peter.

Košarica je bila gotova in Peter jo pokaže ženi ter pravi: „Kadar boš prihranila in izkúpila en srebrnjak, deni ga v to košarico. Ravno tako bom tudi jaz delal.“

In prvi srebrnjak v košarici ni ostal dolgo sam. Kmalu so mu sledili bolj ali manj svetli tovariši. Ko je bila košarica polna, je Peter stresel srebrnjake v vrečico ter šel ž njo v mesto. Domu je prinesel bankovcev. In košarica je bila večkrat na leto tako polna.

Mladi Peter je postal naenkrat stari Peter, kajti dobili so novega mladega Petra. To je bil kaj zal fantiček; zdravje mu je dal oče, lepoto mati, a vesela, razposajena duša je bila prav samolastno njegova, nihče roditeljev mu je ni dal.

Mnogokrat je preslišal mlinar, da kamni teko, ne da bi se med nje vsipalo zrnje. Prazno so mleli. Igrala sta se z dečkom in norela sem ter tje po travniku za mlinom. Najrajši sta sedela oče in sin pri vrbi. Če je hotel mladi Peter piščalko, precej mu jo je naredil stari Peter, in če si je poželed biča, takoj ga je dobil. Stari Peter je znal z vrbe vse dobiti in narediti.

Mladi Peter je imel silno živo, bujno domišljijo. Vedno je kopal zaklade in rabil je pri tem staro, preluknjano železno žlico. Seveda ni ničesar našel. Zato je pa stari Peter včasih zakopal kako desetico pri vrbi. In deček je našel denar, pa ga brz nesel vaškemu kramarju.

Stari Peter je imel s svojim sinčkom mnogo veselja in zabave, pa tudi mnogih britkih ur mu je napravil. Kako pogosto je bil trmast, uporen in kljubljiv ta na videz tako pridni deček! In to je očeta bolelo in skrbelo. Včasih je hotel oče že urezati pošteno šibo z vrbe, da bi ukrotil malega divjaka, pa ko je segal po nož in ga odpiral, postalo mu je žal — vrbe.

Leta hité nevdružno v večnost. Necega dne je stopala mlinarica Agata trudnih in počasnih korakov k vrbi, da tam počije na klopici, postavljeni v senci sedaj že precej košatega drevesa. Trudna je bila; to se ji je bralo z lic, to ji je sijalo iz očij, in prej veselo dvignjena glava je bila žalostno nagnjena, tu pa tam pa je silil siv las izpod rute. Sedaj stopi mlinar iz hiše. Ko ugleda ženo, pohiti k nji.

Peter je bil prišel domu iz mesta. Na naboru je bil danes, a sreča mu je bila mila: žreb je odločil, da mu ne bo treba nositi vojaške suknje. Vsem se je škoda zdelo čvrstega, lepo vzrastlega mladeniča. Le s težavo se je prigugal domu, pijan ko klada se je zavalil na posteljo in obležal, kamor je padel. Sedaj spi.

Stara dva sta vzdihovala pod vrbo. Kaj bi bila dala, da so ga obdržali pri vojaki. Saj bi bilo zanj jako dobro, da bi okusil železni vojaški red in strogo pokorščino. Kajti očeta in matere ni poslušal že davno več ne! Bil je pravi pravcati lenuh in zanikrn nemarnež, mrzelo mu je vsako delo. Le polegal, posedal, popival bi bil. Kdo bi izmeril vso jezo in žalost, katere je bil on vzrok. Prej mirni mlinarjev dom je sedaj pogosto videl reči strašne in grde; dobro, da niso znale stene in streha govoriti!

Mlinarica je bila silno blede. Že nekaj let sem je bolehal, in kadarkoli je sin Peter spet kaj naredil, ji je postalo še hujše in slabše.

Tudi oče Peter se je bil postaral. Ne leta, ampak žalost in očitane vesti, da ni vršil svoje dolžnosti kot oče, to oboje mu je vtisnilo izraz starikavosti. Kolikor je bilo sploh Petru mogoče biti ljubeznjivemu, s toliko ljubeznjivostjo se je obrnil k ženi in dejal:

„Nikar ne tuj, mati . . . škoduje ti . . . pomaga pa tudi nič . . . vse nič ne pomaga . . .“

In naslonil je trudno glavo nazaj na deblo in umolknil. Zapihal pa je veter, se poigraval z dolgimi vejami in vejicami, in zamolklo pel otožno pesem, pesem o minuli mladostni sreči, katera se ne vrne več.

In starima je bilo, kakor da slišita odmev te pesmi v vesti: „Sama sta kriva!“ In srce se je stisnilo, da so iz očij privrele solze.

(Konec prihodnjč.)

Piše se nam:

Iz Podgrada. Veselo slovesnost smo obhajali na god najdenja sv. Križa. Milost. gosp. prošt dr. Elbert so ob asistenci preč. gg. duh. svetnika in župnika topliškega, župnika stopiškega, enega bogoslovca in domačega župnika blagoslovili po lepem rimskem obredu novo šolsko poslopje. Po sv. maši je šla iz farne cerkve dolga procesija med slovesnim zvonjenjem in petjem do nove šole, ki je bila ta dan vsa v zastavah in vencih. Ko se je izvršilo blagoslovljenje zunaj, je otvoril šola naš vrli župan g. Josip Zorc. V prelepem govoru se je spominjal presvitlega cesarja kot vrhovnega pokrovitelja vsega šolstva in je pozval vse pričujoče, da se mu zakliče: Slava, čemur se je vsa zbrana množica ljudstva z navdušenjem odzvala. Zahvalil se je dalje deželnemu in okrajnemu šolskemu svetu in vsem, ki so pripomogli, da se je šola zidala. Po otvoritvi se je blagoslovilo poslopje tudi znotraj. Slovesno se je blagoslovil tudi šolski križ, ki se je potem postavil v šolski sobi na svoje mesto. Ljudstvo je bilo zelo veselo te slavnosti, ker je spolnjena njih želja po novi šoli, ker staro poslopje, bivše župnišče, res ni odgovarjalo več namenu šole. Novo poslopje pa je krasna stavba, odgovarjajoča vsem modernim predpisom in stane 20.000 K. Sezidal jo je podjetnik gospod Andrej Medved iz Podgorja pri Kamniku. Bog daj, da bi se spolnilo, kar smo prosili pri blagoslovljenju, da bi šola služila poduku in omiki na pravi krščanski podlagi.

Domače vesti.

† Poslanec Jožef Žičkar

umrl je na Dunaju 27. sept. v 60. letu svoje dōbe. Pogreb bodi v pondeljek 2. oktobra ob 10. uri dopoldne v Vidmu pri Krškem. — Poslanec Žičkar bil je mož, kakoršnih ima malo Štajerska in sploh mi Slovenci. Nad vse vesten in točen duhovnik — nazadnje kot dekan — bil je zvest sin katoliške cerkve, bil je pa tudi sin-korenjak matere Slovenije. „Vse za vero, dom, cesarja“, bilo je glasilo pokojnikovo, po katerem je vravnal vse svoje stremljenje in kateremu je posvetil vse svoje moči. Vso njegovo delavnost je prešinjala prava, odkritosrčna dejanska ljubezen do bližnjega, ljubezen, o kateri bi vedel marsikdo hvaležno poročati, in to ne samo učeča se mladina, ampak veliko število mož in gospodov, kateri so po njegovi ljubeznjivosti in človekoljubnosti že prišli do svojega kruha. Slovenska štajerska zemlja, katero je mnogozaslužni pokojnik ljubil iz srca, bodi mu lahka!

(Konference) Vincencijeve družbe se vrše odslej redno 2. in 16. vsacega mesca, kar se daje čč. damam s tem naznanje.

(Imenovanja profesorjev.) G. I. Reissner, dosedaj profesor na mestni realki v Idriji, je imenovan c. kr. profesorjem na drž. gimnaziji v Novem mestu; g. I. Germ, dosedaj učitelj na grof Strakasch-ovi akademiji v Pragi, je imenovan prov. gimn. učiteljem na drž. gimnaziji v Novem mestu, in g. Amat Škerlj je imenovan stalnim gimn. učiteljem na drž. gimnaziji v Novem mestu in mu je ob enem podeljen naslov „profesor“.

(Imenovanja pri ljudskem šolstvu.) Za supletinjo na ljudsko šolo v Toplicah je imenovana absolvirana učit. kandidatinja gpdč. E. Schott, za prov. učiteljico na Čatež pri Trebnjem gpdč. H. Schott.

(Premeščenja in imenovanja pri c. kr. sodiščih na Kranjskem.) Premeščeni so gg. dr. I. Polenšek,

c. kr. sod. pristav, iz Vipave v Radeče, dr. E. Pajnič, c. kr. sod. pristav, iz Novega mesta v Kamnik, I. Kozina, c. kr. sod. pristav iz Mokronoga v Novomestu, V. Levičnik, c. kr. sod. pristav, iz Kranjske gore v Ljubljano, dr. A. Kaiser, c. kr. sod. pristav, iz Radeč v Ljubljano. Imenovani so c. kr. sod. pristavom gg.: G. Mihelič za Vipavo, A. Kuder za Mokronog, M. Zwitter za Črnomelj, H. Lušin za Radoljico, in dr. I. Jan za Kranjsko goro.

(Oklic!) Dne 6 septembra t. l. nastal je požar v vasi Dečja Vas občine Trebnje, ki je v najkrajšem času uničil devet posestnikom hiše, vsa gospodarska poslopja, hišno opravo, obleke in orodja, ter vse spravljene poljske pridelke. Škoda presega svoto 60.000 K, zavarovalnina pa znaša samo 13.000 K. Zima se bliža in pogorelci nimajo sredstev, da bi napravili iz podrtij stanovanja in da bi se preskrbeli z opravo, za hišo in gospodarstvo najpotrebnejšo. Spričo te bede razpisujem pobiranje milih darov v vseh občinah in župnijah našega okraja in apelujem tembolj na splošno milosrčnost, ker se gre za vas našega okraja in ker se zaradi manjšega števila oškodovanih ni dovolilo pobiranje po celi deželi. Darove sprejema okrajno glavarstvo.

C. kr. okrajni glavar.

(Poročila) se bosta dne 7. t. m. g. Ferd. Meditz, c. kr. sodni pristav v Metliki in gdč. Iva Polančeva, hčerka gospe Amalije Polanec, vdove c. kr. gimn. profesorja. Bilo srečno!

(Umrta) je v Ljubljani dne 24. sept. t. l. gospa Antonija Majzelj-nova, soproga trgovca, posestnika in gostilničarja gospoda Fr. Majzelj-na v Beli cerkvi pri Novem mestu. Šla se je zdraviti v Ljubljano, pa vkljub najboljši zdravniški pomoči in postrežbi je po kratki boleznii umrla. Prepeljali so jo dne 26. septembra iz Ljubljane domov. Imela je v Ljubljani prav lep sprevod; na novomeškem kolodvoru jo je pričakovalo prav obilo občinstva. Mil. gosp. prošt je blagoslovil še enkrat krsto in v dolgem sprevodu se je pomikal sprevod proti mestu in nadalje proti Beli cerkvi, kamor je došel okoli 8. ure zvečer. Dne 27. sept. t. l. je bil pogreb na tamošnjem pokopališču. Udeležila se ga je vsa župnija, iz vse okolice so prišli ji njeni prijatelji in znanci izkazati zadnjo čast, gasilno društvo iz Št. Jerneja je nosilo prekrasne vence (31), dolenjsko pevsko društvo jej je zapelo dve pesmi pred hišo in na pokopališču. Pogreb je vodil mil. gosp. prošt z asistenco 8 duhovnikov, v župni cerkvi je bilo potem slovesno žalno opravilo. Bila je blaga ranjka ljubeznjiva družica svojemu soprogu, skrbna mati svojim otrokom, dobra gospodinja svoji družini, in usmiljena podpornica revežem in bolnikom, katerim je na tihem obilo dobrega storila. Naj v miru počiva!

(Volitev župana.) V občinski seji novomeški je bil 27. septembra t. l. izvoljen županom, gospod S. Sladovič pl. Sladovevič, dosedanji župan, svetovalcem pa gg.: Brunner, Rozman, Ogoreutz.

(Novomeško zdravstveno okrožje) je dovolilo 100.000 K za zidanje ženske bolnice.

(Premeščanje žandarmerijske postaje.) Žandarmerijska postaja v Viru pri Št. Vidu je premeščena v Zatičino.

(Nove orglje) je dobila župnijska cerkev sv. Mihaela pri Novem mestu, katere je postavila tvrdka Meyer iz Predarlskega. Orglje imajo 13 pevajočih spremenov in 10 zbiralnikov ter dva manuala. Sistem je pnevmatičen. Tvrdka Meyer je postavila na Kranjskem že več lepih orgelj, tako v Zatičini v samostanski cerkvi in v Novem mestu v kapiteljski cerkvi, s katerimi deli je dosegla splošno priznanje. S šmihelskimi orgljami je tvrdka dosegla še večje zaupanje. Delo je solidno, fino izvršeno, mehanika precizno odgovarjajoča, ter značaj posamnih spremenov karakteristično pogoden. Salicional, Gamba, Celo so krasni spremeni. Pp. Vox coelestis spremena, diven. Nasproti donijo polne orglje mogočno blesteče, tako da marsikatero orglje z veliko več spremeni ne dosežejo te moči, pa tudi v finih nuansah ne toliko nežnosti. Novo v orgljah je zveznik ki omogoči, da pedal doni na prvem manualu, kar je posebno za redovnice velike vrednosti, ker z navadnim ročnim igranjem doseže organistinja popolni pedalni efekt. V zadnjem času lepo obnovljena župna cerkev šmihelska je s tem mojstrskim delom dobila krasen završek in naj bo na te lepe orglje ponosna cela fara ker enakih nima daleč na okolu nobena župnija na deželi.

(Pasji kontumac) je c. kr. deželna vlada za Kranjsko v okrajnih glavarstvih odpravila: Novomesto, Kočevje, Litija, Kamnik in Črnomelj. Samo v Vodica v kamniškem okraju in v Vinicah v črnomeljskem okraju ostane še do 6. ozir. do 11. oktobra pasji kontumac.

(Prepoved izvažanja prešičev) na Češko in Tirolsko je zaukazala c. kr. deželna vlada za Kranjsko iz sledečih občin na Dolenjskem, in sicer iz Trebnjega, Velike Loke, Dobrnič, Mirne peči, Dvora in Smuke v novomeškem, iz Št. Ruprta, Sv. Križa, Tržišča in Mokronoga v krškem, in iz Moravč, Dole, Gradišča in Prapreč v litijskem političnem okraju. To se je storilo radi tega, ker so se v zadnjem času pripetili nekateri slučajji svinjske kuge, s katerimi se je ta bolezen po teh izvažanjih zatresla v imenovanih dveh kronovinah. Prepoved velja do preklica.

(Obrtni shod) za vse kranjske obrtnike se priredi 15. oktobra v Ljubljani v mestnem domu ob 9. uri dopoldne. Razposlala se bodo po celi deželi povabila. Na shod bodo povabljeni državni in deželni poslanci. Dolžnost je slednjega obrtnika, da se tega shoda tudi zanesljivo udeleži, ker se gre za njegove lastne koristi v jako važnih obrtnih zadevah.

(Deželna zveza) kranjskih obrtnih zadrug prične za svoje člane z 1. januarjem 1906 s poslovanjem mojstrske bolniške blagajne, kar bode brezdvomno koristilo našim obrtnikom.

(Obrtni časopis) prične izdajati deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug z novim letom 1906 po dvakrat na mesec. List bode strokovne in gospodarsko politične vsebine. S tem se prične nova doba za naše obrtnike; upamo, da to idejo pozdravijo naši obrtniki z največjim veseljem, in store v lastno svojo korist vse, da se list postavi na najboljši temelj trajnosti. Živel obrtni stan!

(Kolera.) Po uradnih poročilih v zadnjih dneh se ni v Avstriji noben nov slučaj kolere pojavil in tudi ni noben bolnik več za to bolezen bolan.

(Svari se občinstvo,) da ne kupuje ogrske razredne loterijske srečke (loze). Ne le, da dotičnik zapade občutni kazni, ampak tudi morebitni dobitki se mu odvzamejo. V zadnjem času pošiljajo se namreč taki pozivi od ogrskih tvrdk, ki v pretiranih obljubah vabijo na naročitev teh srečk.

(Družba sv. Cirila in Metoda) je imela v pretečenem letu (1904) dohodkov 64.328 K in stroškov pa 61.096 K.

(Meteor) so opazovali na Dunaju dne 18. septembra t. l. okoli 7. ure zvečer. Tudi na Dolenjskem so nekateri videli to prikazen.

(Škofovi zavodi) sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano so se dne 20. sept. t. l. slovesno otvorili ob pravobilni, splošni vdeležbi. Zgradba stane približno 1.300.000 K. V njem bode prostora za 400 gojencev, ki bodo obiskovali gimnazijo. Polovico jih je namenjenih za duhovski stan, druga polovica za druge stanove. Letos se je sprejelo v zavod 96 dijakov; od teh je 45 z Gorenjskega, 26 z Dolenjskega in 20 z Notranjskega. Otvoril se je pripravljalni tečaj, v katerem jih je vstopilo 27, in I. gimnazijski razred, v katerem je 69 dijakov. Večinoma jih je letos sprejetih kot plačujoči učenci, vendar jih je sedem med njimi, ki so brezplačno sprejeti. To je največji in najbolj moderno opremljen zavod te vrste. — Bil je to slovesen in vesel dan za prevz. g. kneza in škofa, ko je videl prvi sad svojih velikanskih načrtov. Koliko so si nasprotniki prizadejali, da bi mu pokopali to pomenljivo delo, a z Božjo pomočjo je premagal vse ovire. Da bi bilo tako tudi v naprej: dal Bog in trdno upamo!

(Državni proračun) za l. 1906 ima te-le državne prispevke, namenjene za Dolenjsko: 1.) za popravo državne ceste med Jugorjem in Metliko 30.000 K (4. obrok), 2.) za regulacijo Save 85.000 K in 3.) za popravila v državni gimnaziji v Rudolfovem 1400 K.

(Ponarejeni bankovci) po 50 K krožijo v prometu. Poznajo se po tem, da imajo dve besedi napačno tiskani na ogrskem besedilu in sicer besedi: torvenyes in fotonaszos. Glasiti bi se morale: törvenyes in fótanaszos. Tudi je poznati pri številki 50, ki se nahaja na ogrskem besedilu na desni in levi strani spodaj, da je ničla manjše, debelejša in očitno poševno tiskana. Opozarja se vsak

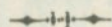
na te ponarejene bankovce, da jih ne sprejme, ne da bi vedel, od koga jih je prejel.

(Zopet požari na Kranjskem) Dne 8. sept. t. l. je nastal ogenj v gospodarskem poslopu posestnika I. Pajserja v Podlipi pri Vrhniki. Ker je bilo spravljenega v gospodarskem poslopu obilo sena in otave, ni bilo pomoči. V kratkem času ste se vžgali še hiša in mlin ter zgoreli. S težavo je rešil posestnik konje in govedo, da mu ni v plamenu poginila. Škoda se ceni na 7000 K, zavarovalna svota znaša 1600 K. Zanetil je vnuk posestnika, štiriletni deček, igraje se z žveplenkami. Dne 12. septembra t. l. je nastal ogenj v kozolcu posestnika Mlekuža v Mooswaldu pri Kočevju. Vsled vetra se je ogenj razširil tako naglo na hišo in na zraven stoječa gospodarska poslopja, da je na pomoč prihiteče gasilno društvo iz Kočevja s silnim trudom ustavilo le nadaljno širjenje požara. Vsa škoda se ceni na 15.000 K, dočim znaša zavarovalna svota le 4000 K. Tudi v tem slučaju so zažgali otroci. — Dne 16. sept. t. l. je pogorela hiša posestniku Andreju Rovanu na Colu pri Vipavi. Dasi je bil zavarovan, ima vendar še nad 4000 K škode. Ogenj je nastal po petrolejski svetilki, ki je strop vžgala. — Dne 18. sept. t. l. je nastal ogenj v gospodarskem poslopu Jere Hribar v Sv. Križu pri Kostanjevici. Požar se je hitro razširil na sosednja poslopja in trem posestnikom napravil škode nad 18.000 K, zavarovalna svota znaša pa komaj 4400 K. Le neumornemu trudu domačega gasilnega društva in onega iz Kostanjevice se je zahvaliti, da se ogenj ni še naprej širil. Zažgal je po neprevidnosti neki delavec. Škoda v tem kratkem času in samo pri teh požarih znaša nad 44.000 K, zavarovalna svota le 10.000 K; zatorej je pač treba paziti na ogenj in zlasti na posle in otroke, da nas ne pripravijo v veliko nesrečo. Čedalje se pa tudi čuti potreba deželnega prisilnega zavarovanja. Tu treba imeti pred očmi korist celokupnosti, ne pa dobiček posameznih.

(Utopljenka.) 14. septembra t. l. zapustila je 82 letna slaboumna dekla Jera Škufca službo pri Katarini Milner v Safari in je hodila brez namena okoli. Drugi dan našel jo je pastir Alojzij Pečjak v Krki pri Poljanah mrtvo. Jožef Kardel in Jožef Pograjc potegnili sta jo iz vode. Mrtvogledec Miha Laurič je takoj utopljenko ogledal in ni nič sumljivih znamenj na nji našel. Mrliča so potem prepeljali v mrtvašnico sv. Martina pri Valični vasi. Stvar se je naznanila sodniji in glavarstvu.

(Mleko hočejo podražiti) pri vsakem litru za 4 h — v Ljubljani. Dosedaj je veljalo mleko po 16 h, od 1. oktobra naj bi se ga na drobno prodajalo po 20 h. Za mesto Ljubljano, kjer se račun, da se na dan porabi 10—12.000 l mleka, pomeni to zvišanje cene na leto okrog 150.000 K, toliko namreč bi dobivala ljubljanska okolica vsako leto več za mleko, kakor sedaj. Pač dovolj jasen mgljaj za naše dolenske živinorejce in posestnike ob železnični progi, da bi se začeli bolj intenzivno pečati z govedorejo zlasti v namen, da bi mleko prodajali v Ljubljano, kar bi vsled ugodne železnične zveze prav lahko storili. Tarifi za prevažanje živil so namreč veliko nižji, kakor od drugega blaga.

(Današnji list) obsega deset strani.

Gospodarske stvari.

— (Jesensko gnojenje travnikov.) Bliža se čas jesenske gnojitve. Vspeli, ki smo jih desegli po naših krajih z umetnimi gnojili, so tako dobri, da moramo umetna gnojila tudi naprej rabiti, ako hočemo povzdigniti našo živinorejo. Po naših krajih se pečamo preveč s poljedelstvom, da bi nam bilo mogoče, obrniti kaj domačega gnoja za travnike. Saj ga je še za njive premalo. V takih razmerah si moramo pomagati z umetnimi gnojili. Seveda je treba taka gnojila prav in v zadostni množini rabiti, sicer ni povoljnega uspeha. Za jesensko gnojenje se najbolj priporočata Tomasova žlindra in kajnit.

— (Jesensko namakanje travnikov) je veliko vredno za zboljšanje travniške rodovitosti. Zato pa dajmo napeljavati in obračati vodo na travnik, kjer koli je to mogoče. Tu in tam se da v tem oziru brez posebnih stroškov doseči prav ugodne uspehe. Taka voda je zlata vredna.

— (Poskušnje z umetnimi gnojili.) Kmetijska podružnica novomeška je napravila letos 12 poskušenj z umetnimi gnojili pri raznih gospodarjih iz okolice. O teh poskusih hočemo v tem listu poročati, zaraditega prosimo dotične p. n. gospodarje, pri katerih so se te poskušnje izvršile, da nam pošljejo kakor hitro mogoče svoja poročila. Dva poročevalca sta se že oglasila.

— (Po naših travnikih) se nahaja mestoma vse polno zastarelih in obraščenih krtin in mravljišč. Čemu so ti obraščeni kupčki? — Če si količkaj skrban gospodar, jih boš gotovo še to jesen razkopal in poravnal, saj niso za družega kakor koscem za jezo. Če jih puščamo v nemar, razodevajo ti kupčki malomarnost za obdelovanje travnikov.

— (Tlakane staje in gnojnične jame,) to so najbolj važne naprave pri vsakem gospodarstvu. le žal, da se naši gospodarji za to tako malo menijo in da tega ne uvidevajo. Ne puščajmo gnojnice, da bi se zacejala in zgubavala v tla ali pa, da bi odtekala v bližnjo vodo! Prav sedaj je še čas, da se tu in tam potlakajo staje in da se napravijo prekoristne gnojnične jame, v katere naj se spelje gnojnica iz govejih hlevov in svinjakov. Ne strašimo se takih stroškov, ki nam donajajo najlepše obresti: Storimo to, saj je dobro gnojenje prvi in poglavitni pogoj vsakega gospodarstva, da je uspešno. Od dobrega gnojenja prihaja vse drugo, prihaja obilna krma in z njo vred lepa in dragocena živina, ki vstvarja blagostanje. Začnimo toraj pri gnoju!

— (Naprava sadnih vrtov.) Po Dolenjskem se nahajajo okoli doma navadno sadni vrtovi. To je prav in lepo! Ali ti sadni vrtovi bi nam lahko veliko več prinašali, ko bi se za nje kaj več storilo. Po takih vrtovih bi se prav lahko dobilo po več košenj zelene krme, ali treba je gnoja. Pa tudi sadno drevje bi nam v tem slučaju več rodilo. Po teh sadnih vrtovih pa raste sadno drevje brez gnoja in v taki gošči, da je drevo drevesu na poti. Na ta način ne dosežemo nič, saj ne more drevje vspevati. Pa sedaj pride čas, da naše vrtove nekoliko pregledamo in da jih po potrebi zredčimo. Pogledati je pa tudi, ali bi ne kazalo, teh vrtov povečati. Dobro obdelani sadni vrtovi so zelo koristni, ker nam dajejo obilo krme in redne dohodke na sadju.

— (Laška živina na dunajskem trgu.) Ni še dolgo, da smo poročali, da se vpeljujejo na Dunaj laški prašiči. Sedaj nam je še dodati, da se je odprla meja tudi za laške voli, to pa vse zaraditega, da se zniža cena mesu na Dunaju. Nič nimamo proti temu, da pridejo Dunajčanje do cenejšega mesa, ali da bi se s takim vpeljavanjem delala konkurenca naši živini in da bi vsled tega padla cena naši živini, proti temu se moramo odločno postaviti. Stroški živinoreje so tako visoki, če se vse vpošteva, da se komaj pokrivajo s sedanjo ceno.

— (Poučni hmeljarski izlet) c. kr. kmetijske družbe kranjske v savinjsko dolino. Ker se po Kranjskem vedno bolj zanimajo za hmelj, je slav. c. kr. kmetijska družba kranjska letos priredila poučni izlet v savinjsko dolino. In res; dobra in obilna je bila vdeležba. Zato hočem to nekoliko popisati cenj. bralcem „Dol. Novic“. — Nas izletnikov je bilo po številu kakih 90, ter smo se peljali z železnico do Žalca. Tam izstopimo; nagovori nas ondotni g. predsednik v imenu hmeljarskega društva v Žalcu. G. predsednik nas nato pelje v društveno hmeljarsko sušilnico. V sušilnici smo si ogledali notranje dele sušilnice „Linhartovega sistema“ in stroje za basanje hmelja v vreče. Vreče, katere tam zovejo „bale“, so nabasane s hmeljem in težke po 50—150 kg. Kilogram lepo posušenega hmelja letos prodajajo po 60 kr. (1.20 K); druga leta, ako cena poskoči, pa po 3—4 krone kilogram ter gre na razne kraje, da celo tudi na Angleško. Ko smo si ogledali to hmeljarsko sušilnico, nas peljejo k gosp. Robleku, posestniku ondotnih hmeljnikov. V hmeljniku so tačas ravno delavke hmelj obirale, katerih je bilo kakih 50. Delavke imajo plačo od nabranega hmelja in sicer od mernika (30 l) 14 h. V hmeljniku g. Robleka, kakor tudi v družini imajo hmelj vse lepo v vrste sajen in sicer v kvadratu 15 m, ter obdelujejo navadno s plugom-okopalnikom. Nato nam še g. predsednik hmeljarskega društva in naš voditelj g. Legvart natanko razložita, kako se hmelj sadi in oskrbuje. Iz prijaznosti nam še gosp. Roblek pokaže lepo in vzorno lastno hmeljarsko sušilnico. — Dalje smo si tudi ogledali bolj majhno sušilnico za manjšega

posestnika pripravno, gôsp. Lorberja, in tovarno kmetijskega orodja Lorber & Co. v Žalcu. Idoč naprej po trgu, smo si ogledali tudi prav majhne hmeljarske sušilnice, kakor tudi veliko dvonadstropno g. R. Senica. Ogledali smo si tudi poskušnji hmeljnik, last ondotnega hmeljarskega društva. V tem se vidijo razne vrste hmelja, domačega in ptujega, zgodnjega in poznega. Kadar je v tem poskušnjem hmeljniku hmelj zrel, ga obtrgajo vsako vrsto posebej in s svojim imenom ter ga denejo na kak javen prostor, tako da imajo nekako razstavo hmelja, da vidijo, kateri je boljše obrodil. Po kosilu smo še šli v pol ure oddaljeno vas Petrovče. Med potjo smo videli res lepe in velikanske nasade hmelja. V Petrovčah pri g. veleposestniku Ježevniku smo videli lepo in velikansko sušilnico. V tej sušilnici g. Ježovnik posuši hmelja v 24. urah do 30 q, (ker ob času sušenja v 10. pečeh vedno s premogom kurijo). Značilno je tudi to, da je lansko leto vsled slabega vremena v tej sušilnici posušil 40 voz otave, kar bi bilo tudi v času slabega vremena na Dolenjskem velicega pomena (ako bi imeli take velike sušilnice). Pri g. Ježovniku smo si ogledali tudi lepo rejene konje pingavske pasme. Poslovili smo se in krenili nazaj v Žalec. Na kolodvorski restavraciji smo si z izvrstnim pivom žejo pogasili ter nato odšli z vlakom od prijaznega trga in prijaznih Savinjanov. — Slavni c. kr. kmetijski družbi kranjski je pa vsak vdeleženec hvaležen, da je priredila tak izlet ter je še želeli, da bi drugo leto zopet napravila kak krajši izlet, ker znani izrek veli: „Beseda miče, zgled pa vleče.“

Naznanila mestnega magistrata.

(Seja občinskega odbora v Rudolfovem) z dne 18. septembra 1905. Navzoči: župan: g. pl. Sladovič; svetovalci: gg. Rosman, Umek, Gustin; odborniki: gg. Barborič, Brunner, Ferlič, Gandini, Golia, Hočevar, Mogolič, Morauc, Mramor, dr. Poznik, Skale, Smola, Windischer; virilisti: gg. Bergman, Koklič, Luser, Ogoreutz, Rohman; zapisnikar: tajnik Stukelj. Gospod župan konstatuje sklepčnost odbora, otvori sejo, imenuje kot overovalca zapisnika današnje seje g. Mogoliča in g. Skaleta, ter preide k dnevnemu redu. 1.) Čitanje zadnjega sejnega zapisnika z dne 1. septembra 1905 št. 1245. Zapisnik se prečita ter odobri. Predno se preide na 2. točko dnevnega reda, prečita g. župan dopis c. kr. okrajnega glavarstva z dne 12. septembra 1905 št. 22.190, v katerem se Njeg. Veličanstvo zahvaljuje mestnemu županstvu za udanostno izjavo povodom Najvišjega rojstnega dneva 18. avgusta t. l. Na to preide g. župan na 2. točko dnevnega reda. Poročilo starestinstva o prošnjah: a) g. Franc Seidla in b) Franc Kondriča. Po daljši debati se na predlog g. Rosmana prošnja g. Franc Seidla odstopi upravnemu in gospodarskemu odseku v še enkratno poročanje. b) Prebere se prošnja g. Franc Kondriča, iz katere je razvidno, da istega ne zadene nobena krivda, na kar starestinstvo predlaga, da se globe oprosti. Ta predlog se soglasno sprejme. 3.) Poročilo policijskega odseka radi novega mestnega stražnika. G. Rosman kot načelnik policijskega odseka poroča, da se je namesto izstopivšega stražnika Ivana Robasa z dnem 12. t. m. sprejel kot provizoričen mestni stražnik Ignacij Kek, katero poročilo se na znanje vzame. 4.) Poročila županstva: a) radi pritožbe 18% prisilne naklade v občini Prečna, b) računski zaključki za l. 1904, c) volitev revizorjev. G. Rosman predlaga, da se proti prispevku mestne občine k 18% prisilni nakladi v občini Prečna, katera se je isti naložila zaradi popraviljanja cest, vložiti pritožbo na veleslavni deželni odbor in sicer z ozirom na to, ker novomeška občina svoj del ceste vedno v redu drži, ako pa drugi niso ceste popravljali, ne zadene mestne občine nobena krivda in vsled tega tudi ni dolžna, te prisilne naklade plačevati. Predlog se sprejme soglasno. Računski zaključek mestne občine za l. 1904 se prebere, na kar se izvolita kot pregledovalca istega g. Ogoreutz in g. Skalé. Nadalje se prebere poročilo pregledovalcev računskega zaključka mestne hranilnice za l. 1904, katero poročilo se vzame na znanje. 5. Slučajnosti. Poročilo glede poprave brvi proti Cegelnici. G. Rosman kot zastopnik mestne občine pri komisiji, katera se je vršila na licu mesta, poda v tej zadevi sledeče poročilo: Pri ogledu sem dal na zapisnik naslednji ugovor: Mestno županstvo ugovarja, da bi moralo prispevati za to brv in sicer iz sledečih vzrokov: „1. Ker ni mestna občina še nikdar — po sklepu mestnega odbora — kaj prispevala za to brv, ker jo tudi ne rabi, dokaz temu, ko sedaj iste uže čez eno leto ni, a se ni še noben meščan radi tega pritožil. 2. Ker je ta brv v izključno porabo za občano občino Prečna. 3. Ako se pa upošteva § 19 z dne 28. jul. 1889 dež. zakona št. 17 o napravljanju in vzdržavanju javnih necesarskih cest in potij prosi se, da se tudi v tem smislu odloči za prispevek v razmerju, ker novomeška občina oziroma nje občani isto prav nič ne rabijo, pač skoro izključno le občani Prečenske občine. Pač pa se ob enem prosi, ako bode morala mestna občina tudi kaj prispevati, da se postavi taka brv, katera bode tudi res trpežna ne pa lesena, katero vsakokratna povodenj odnese oziroma znatno poškoduje.“ — Na to se sklene, da prispeva k stroškom mestna občina četrtino ako se napravi trajna brv, če se pa napravi lesena, pa le petino. Nadalje predlaga g. Rosman, da se pri veleslav. deželnemu odboru store potrebni koraki, da se vprašanje filtra pri vodovodu v Stopičah že enkrat reši. G. župan objubi, da bo v tej zadevi potrebno ukrenil — Na to g. župan omeni, da je to zadnja seja občinskega zastopa, ker se bodo v kratkem vršile nove volitve, v kratkih potezah vršite delovanje celega mestnega zastopa in se zahvali mestnemu odboru za vsestransko zaupanje in posebno še gg. svetovalcem, ki so ga v njegovem

delovanju podpirali naglašajoč osobito delovanje 1. svetovalca g. Rosmana. G. Brunner zahvali se na to v imenu mestnega odbora g. županu in starestinstvu za uspešno delovanje v korist mestne občine. Ker se nihče več ne oglasi k besedi g. župan sejo zaključí.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

Gđ. Rome Nežika 20 K; neimenovana gđ. 2 K 20 h; gospa M. Oblak 8 K; veleč. g. župnik A. Kukelj 10 K; veleč. g. župnik Franc Dolinar 10 K; veleč. gosp. župnik L. Kolbezen 10 K; veleč. g. župnik Miha Zupan 20 K; veleč. g. kaplan Knjižek 6 K; veleč. g. kaplan Fr. Vidmar 5 K; veleč. gosp. Žuidaršič 10 K; Sodnijske poravnave po g. dr. K. Slancu 55 K; veleč. gosp. župnik J. Vidregar 10 K; veleč. gosp. župnik V. Paulus 10 K; gospod dr. K. Slanc za prvo polletje 100 K.

Dr. Jos. Marinko.

Prošnja.

Kakor navadno prejšnja leta se tudi letos zaupno obračam do p. n. občinstva, naj se blagovoljno spominja novomeške dijaške kuhinje s svojimi darovi.

Sprejel sem na hrano 65 ubozih dijakov, izmed katerih jih dobiva 54 vsak dan tudi večerjo. 57 je gimnazijcev, drugi so iz ljudske šole. Večinoma se bodo podpirali popolnoma brezplačno — le nekaterih očetje so obljubili nekaj živil.

Kako velike svote bodo potrebne, da se tako število mladeničev preskrbi skozi 10 mesecev, si vsakdo lahko misli. — Radi tega prav prisrčno prosim, naj ostanejo zvesti stari dobrotniki, naj se jim pridružijo novi, zlasti še radi tega, ker sem po smrti ali odpotovanju nekatere dobrotnike izgubil.

Po mestu in Kandiji se bode pobiralo začetkom vsacega meseca. Poslal bom pobiravca tudi k nekaterim, ki doslej še niso bili med dobrotniki dijaške kuhinje. Prosim, naj mi tega ne zamerijo. Ako ne morejo ali ne marajo dijakov siromakov podpirati, naj to povedo in dobro je.

Prav posebno pa se priporočam za živila. Vsaj okoli Novega mesta je letos letina dokaj bolja nego lani, zato se trdno nadejam, da bode bolje tudi za naše dijake in — zame. Kuhinji pride prav vse, kar ljudje uživajo, vendar pa bi še prav posebno prosil krompirja, fižola — in ako bi bilo kje mogoče, kaj zrnja.

Pomagajte študijoči mladini — in Bog gotovo tudi Vam ne odreče svojega blagoslova.

Novo mesto, 28. septembra 1905.

Dr. Josip Marinko.

Umrli so:

22. sept.: Marija Molek, samska dekla, 83 let, ostarelost, št. 213.
28. sept.: Angela Šuster, hči uradnega sluga, 4 mesce, črevesni katar, št. 109.

Loterijske številke.

TRST,	16. septembra	75	84	69	54	1
GRADEC,	23. septembra	67	19	80	56	78

Dobro izurjen kovaški pomočnik

se sprejme takoj pri

Peter Gorupiču,

(211-3-1)

kovaču v Kandiji pri Novem mestu.

(218-0-1)

Prostorna hiša

z vrtom v Rudolfovem št. 60 je radi smrti posestnice iz proste roke na prodaj.

(215)

Potrlih src javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša preljubljena, dobra soproga, oziroma mati, tašča in stara mati, gospa

Antonija Majzeljeva roj. Anderličeva posestnica v Beli cerkvi

danes ob treh popoldne po kratki bolezn, previdena s svetotajstvi za umirajoče, v 53. letu svoje dobe v Ljubljani mirno v Gospodu zaspala.

Zemeljski ostanki preblage pokojnice se bodo blagoslovili v torek, dne 26. septembra 1905 ob ednajstih dopoldne v hiši žalosti v Ljubljani, Bleiweisova cesta 1a, se nato prepeljali na južni kolodvor in odtod v Belo cerkev. Pogreb v Beli cerkvi se vrši v sredo, dne 27. sept. ob desetih dopoldne.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v več cerkvah. Drago pokojnico priporočamo v blag spomin in molitev.

Bela cerkev-Ljubljana, dne 24. sept. 1905.

Fran Majzelj, soprog. — Tonica Lapajnetova roj. Majzeljeva, Franja Zwitterjeva roj. Majzeljeva, Pepica Majzeljeva, hčere. — Med. dr. Živko Lapajne, okrajni zdravnik, Davorin Zwitter, c. kr. sodni pristav, zeta. — Nataša Lapajnetova, vunkinja.

(215)

ZAHVALA.

Povodom prerane smrti naše preblage soproge, ozir. mamice, gospe

Antonije Majzeljeve roj. Anderličeve

došlo nam je toliko izrazov srčnega sočutja, da nam ni mogoče se vsakemu in vsem, ki so nam skušali v najbridkejših urah olajšati neizmerno boleost, posebej se zahvaliti.

Zahvaljujemo se pa posebno vsem ljubim Novo-meščanom, ki so v tolikem številu spremili drago pokojnico s kolodvora, zahvaljujemo se mil. g. proštu dr. S. Elbertu in čast. duhovščini za spremstvo v Novem mestu in pri pogrebu, hvala cenj. gospodom pevcem za milo petje, hvala slavni požarni brambi št.-jernejski, — srčna hvala ljubemu prijatelju g. Karolu Rozmanu za njegovo tolažilno požrtvovalnost in ves njegov trud, — hvala konečno vsem darovalcem lepih vencev in vsem našim in naše blage mame prijateljem, ki so od blizu in daleč prihiteli izkazati ji zadnjo čast.

Ohranite našo dobro mamo v blagem spominu!

V Beli cerkvi, dne 28. septembra 1905.

Žalujoči ostali.

STANOVANJE

obstoječe iz dveh sob, kuhinje, kleti in drvarnice v pritlični hiši v Novem mestu hiš. št. 143 na Bregu blizu mosta se takoj odda v najem mirni stranki. — Podrobnosti v tiskarni J. Krajec nasl. ali pa pri hišnem lastniku. (217-0-1)

Prostovoljna dražba.

Dne 5. oktobra 1905 ob 9. uri predpoldne se bo prostovoljno prodajalo

posestvo

na Ponikvah pri Trebnjem, obstoječe iz hiše št. 5, z gospodarskega poslopja, njiv in travnikov.

Kupci so vabljeni.

(208)

NAZNANILO.

(207-2-1)

Proda se posamezno več k verskemu zalogu Kostanjevica na Dolenjskem pripadajočih in od skupnega zemljišča oddeljenih telesnin v celotnem površju okoli 600 ha proti ponudbam, in sicer:

1. Od I. do VIII. skupine se prodajo parcele: št. 1100 in 1072/301 katastralne občine Površje; parcela št. 3398 kat. občine Bučka; parcele št. 658, 1103/1, 1092/66, 1038/2 in 3, 1097, 1098/1, 1083/2, 1104/84 kat. občine Meršečavas; parcele št. 1168 kat. obč. Smednik; parcele št. 1092/54, 1095, 1096 kat. občine Meršečavas; parcele št. 1072/302, 1101, 1086 kat. občine Površje; parcele št. 1106, 1685, 1689, 2776 kat. obč. Raka; parc. št. 889 kat. občine Površje; parc. št. 906, 1560, 937, 938 kat. občine Senuše; parc. št. 4173 kat. obč. Raka; parc. št. 1149, 1150, 1177/102, 1137, 1144, 948, 950, 959, 1027/2, 1042, 1028, 1131/1, 1131/2, 1132, 1116, 1127, 1184, 1186, 1193, 1196, 1197 kat. obč. Smednik.

2. Od XIII. skupine se prodajo parcele št. 3594/80, 3594/3, 3594/82, 3594 81 kat. občine Gorenjepolje.

3. Od XX. skupine se prodajo parcele št. 1822/1 kat. obč. Planina.

4. Od XXII. skupine se prodajo parcele št. 1760/14 kat. obč. Čatež; parcele št. 37, 115, 116, 117, 95, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 107, 108, 109, 189, 7, 1200, 1323, 1324 in 1325 kat. obč. Cerina.

Kupovalci naj vložijo svoje z eno krono kolekovane ponudbe najkasneje do

30. oktobra 1905

do 12 ure predpoldne pismeno ali potom zapisnika pri c. kr. gozdnem in domenskem ravnateljstvu v Gorici ali pa pri c. kr. gozdnem in domenskem oskrbništvu v Kostanjevici.

V teh kupnih ponudbah naj kupci izrecno navedejo, da so jim kupni pogoji dobro znani in za nje obvezni, da ne odstopijo od svojih ponudb do konečne, odločilne rešitve in da se zavežejo plačati v slučaju odobritve kupne ponudbe pristojbine kolekov in pristojbino za prenos imovine.

Pismene kupne ponudbe morajo biti lastnoročno in od dveh prič podpisane.

Kupni ponudbi se mora priložiti varščino deset odstotkov od ponujene cene v gotovini ali v vrednostnih pupilarno varnih papirjih. Varščina v gotovini se po potrditvi kupne ponudbe vračuni v kupno ceno.

Seznamek natančnejega popisa, površja, cenilne vrednosti, lege posameznih telesnin in načrt so na ogled pri c. kr. gozdnem in domenskem ravnateljstvu v Gorici in pa pri c. kr. gozdnem in domenskem oskrbništvu v Kostanjevici.

Vzorci kupnih ponudb in prepisi kupnih pogojev se dobijo brezplačno pri c. kr. gozdnem in domenskem ravnateljstvu v Gorici ali pa pri c. kr. gozdnem in domenskem oskrbništvu v Kostanjevici.

C. kr. gozdno in domensko ravnateljstvo,
v Gorici, 11. sept. 1905.

V najem ali na račun

bi se sprejela — (210-2-1)

gostilna v Novem mestu

ali sploh na Dolenjskem.

Naslovi na upravništvo „Dol. Novic.“

Opekarna

(209-3-1)

s potrebnimi stavbami, orodjem in zemljiščem, oddaljena pol ure od Črnomlja se prodaja iz proste roke pod jako ugodnimi pogoji pri

Anton Zirc-u, trgovcu v Črnomlju. *

Ceno češko perje za blazine!

5 kilo: novo oskubljeno K 9'60, boljše vrste K 12'—
belo kakor mah mehko K 18'—, K 24'—, belo kot sneg,
kakor mah mehko, oskubljeno K 30'—, K 36'— se raz-
pošilja poštine prosto po pošttem povzetju. Zamena
in preklic proti povrnitvi poštaine dovoljen.

Benedikt Sachsels, Lobes 294, pošta Plzen, Češko. (160-6-5)

Prodajalna

na Glavnem trgu se
dá v najem, kakor
tudi pritlično stano-
vanje iz 3 sob, ku-
hinje in drvarnice skupaj ali vsako posebej. (186-3-3)

Natančneje pri g. S. pl. Sladoviču v Novem mestu.

Deček

(184-0-3)

iz poštene hiše, kateri ima veselje do mesarske obrti in je ljudsko
šolo dovršil, se sprejme takoj pri

Jos. Windischerju

== v Kandiji pri Novem mestu. ==

Naznanilo.

Udano podpisana slav. občinstvu najuljudneje na-
znanjava, da sva zopet začela nekdanjo svojo

pekarijo na Glavnem trgu v Rudolfovem

ter se bova potrudila slav. občinstvu v vsakem oziru z
dobrim in cenim pecivom postreči. Za prav obilen obisk
se priporočujoč

z odličnim spoštovanjem

(206-2-2)

Jakob in Antonija Paučič.

V Kandiji pri Rudolfovem je iz próste roke
na prodaj **veliko posestvo**

obstoječe iz dveh hiš, hleva, svinjaka in kozolca. Pri
hišah se nahaja lep vrt, njive in travnik.

Več pove lastnica

(94-0-10)

Zofija Kastelic v Kandiji.

Hranilnica in posojilnica

za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud
ali ne, ter obrestuje po

4 1/2 %

Obresti se pripisujejo koncem vsacega
leta brez posebnega naročila.

Rentni davek plačuje posojilnica sama, ne da
bi istega odtegovala vlagateljem.

(212-5-1)

Lep bik

(189-0-3)

muropoljske pasme, dve leti star

je na prodaj

v hlevu deželne kmetijske šole na Grmu.

**Dve
prodajalni**

(93-0-11)

na Glavnem trgu v Novem mestu
ste takoj

== za oddati. ==

Natančneje pri

g. Ant. pl. Fichtenau v Novem mestu.

Prodajam

svojo novo vilo v Novem mestu.

(195-0-3)

Jos. Medved v Gorici.

Pozor! Pozor! Pozor!

Za čas jeseni in zime se opozarja na novo veliko zalogo

zimskega blaga

ktero se bo prodajalo po jako znižanih cenah pri podpisnem v Novem mestu.

Posebno veliki izbor zimskih rut ter suknene obleke za ženske, fino črno sukno, štof, „Loden“
in vsakovrstno sukno za moške obleke.

V zalogi je tudi veliko suknenih (štofastih) in drugih ostankov, kateri se bodo prodajali, dokler
bo kaj zaloge, za polovico cene.

Vnanja naročila se izvrše točno. Vzorcji se na zahtevo brezplačno pošiljajo.

Zaloga je razložena razun v trgovini tudi v skladiščih (magacinih) v I. in II. nadstropju, ter
dovoljeno isto vsakemu na ogled.

(214-6-1)

FRANC BOŽIČ — Glavni trg.

FRANC KAISER, PTUJ

posestnik vinogradov v mestni gori pri Ptuj, Sv. Elizabeti, Paradižu, Tramskem vrhu, Vel. Okiču, Malem Okiču, Rodinskem vrhu, Slatini, Dobravi, Pohorju in Slov. Goricah

piporoča svojo (174-4-4)

bogato zalogo štajerskih vin
 domačega pridelka, in posebno
spodnještajerskega cvička
 kakor tudi ceno belo vino.

Žganje iz lastnih žgalnic.

Ceniki in vzorci na zahtevanje brezplačno in poštne prosto.

Advokat dr. Franc Ksav. Poček

naznanja uljudno, da je otvoril svojo

==== **pisarno** ====

v Ljubljani, na Starem trgu št. 30

II. nadstropje (v hiši gospe Marije pl. Plautz tik postajališča električne cestne železnice na Sv. Jakoba trgu). (198-2-2)

Krištof Šmid

 zvezek 14.

je ravno izšel pri J. Krajec nasl. v Novem mestu.
 Mehko vezan 60, trdo vezan 80 vinarjev.

Suhe jedilne

(155-10-6)

gobe

(la. gosp. gobe) kupuje v vsaki množini v vrečah po 20—25 klg. A. ŠMYRA, Dunaj 17, Elterleinplatz 7. 133 D.

V najem se odda

(213-0-1)

mesečna soba

==== z opravo ali brez oprave. ====

Kje, pové upravništvo „Dol. Novic“.

Vaupta

(202-3-2)

ki je zmožen vinogradskih in poljedelskih opravil, išče
 grajščina Bajnof pri Rudolfovem.

Keil-ov lak

 najizvrstnejše mazilo za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela glazura za umivalne mize 45 kr.

Keil-ov zlati lak za okvire 20 kr.

Keil-ovo črnilo za železo, les, usnje i. t. d.

Keil-ov lak za slamnike v vseh barvah

je vedno v zalogi pri

(181-6-3)

Adolf Gustin-u v Rudolfovem.

Ponos vsake gospodinje je dobra kava.

**Kathreinerjeva
Kneippova sladna kava**

se ne bi smela pogrešati več v nobenem gospodinjstvu, kadar se napravlja vsakdanja kavina pijača.

o o o

Zahtevajte le izvirne zavoje z imenom »Kathreiner« in ne kupujte nikoli, kar se odtehuje odprto.

Wienisch 7a 1905

Ti ne najdeš nikoli v dosego nežnega, čistega lica in odstranitev pég, boljšega in vspešneje delujočega zdravilnega mila kot je znano

Bergmann-ovo lilijino milo

(znamka: 2 rudarja)

tvrdke Bergmann & Co., Tečen ob Elbi.

Dobi se komad po 80 h pri:

lekarn. S. pl. Sladovič in v trgovini A. Oblak v Novem mestu.

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „jelen“.

(161-16-5)

Ono je

zajamčeno čisto

in brez vsake škodljive primesi.

Pere izvrstno.

Varstvena znamka.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

GEORG SCHICHT, Aussig. — Največja tovarna te vrste
Dobiva se povsod! — na evropejskem ozemlju. — Dobiva se povsod!

Mlinar ob enem žagar

(199-2-2)

se sprejme takoj. Oženjeni ima prednost. — Natančneje se izve pri
Janezu Petschauer na Poljanah pri Toplicah.

Oznanilo.

(182-3-3)

Na prodaj je

hiša št. 36

blizu farne cerkve v Podzemlji, na dobrem kraju, v kateri je stara gostilna že čez 17 let. K hiši spada tudi: hlevi, svinjaki, šupa ter velik kos obsajenega vrta, obdelanega zemljišča čez 3000 m² in 400 m² zasajenega vinograda. — Proda se iz proste roke s premičnino vred, kateremu je cena 9000 kron.

Natančneja pojasnila daje lastnica Marija Starešinič, pošta Podzemelj.

Ženske lase

zmešane in rezane kupujem na malo in veliko. Vsaki nabiralec las, naj se prepriča, da plačujem od zdaj najvišjo ceno. — Izdelujem vsa vlasolarska dela, vlasulje (baroke), lasne verižice, kite in umetne slike iz las po najnovejšem izdelku. — V zalogi imam najfinejša mila, dišave za obleko, glavnike za dame itd.

Spoštovanjem se priporočujem

(276-24-22)

Ivan Svetec, brivec in vlasoljar
Glavni trg (nasproti mestne hiše).

Hiša

na prodaj v Kandiji št. 21.

Ista stoji zraven mostu na pripravnem prostoru za prodajalno ali kakoršnokoli obrt. Obsega 113 □ sežnjev. — Več pové
Avgust Knafelc ravno tam.

(200-5-2)

Singer-jevi šivalni stroji.

- Original Singer šivalni stroji so vzorni v konstrukciji in izvedbi.
- Original Singer šivalni stroji so neutrpljivi za obrt in domačo rabo.
- Original Singer šivalni stroji so najbolj razširjeni v tovarniških obratoviščih.
- Original Singer šivalni stroji so neprekosljivi glede trpežnosti in zmožnosti.
- Original Singer šivalni stroji so posebno pripravni za moderno vezenje.

Brezplačni poučni kurzi za vse domače šivanje in za moderno vezenje. Svila za vezenje v vseh barvah v veliki izbiri v zalogi. Elektromotorji za posamezne stroje za domačo porabo.

SINGER Co. šivalni stroji, deln. družba

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 6.

(153-11-6)

„Grand Prix.“
Najvišje odlikovanje.

Pariz
1900